

İlgili Kanun / Madde
6356 S. STK/19, 41

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2025/1785

Karar No. 2025/3992

Tarihi: 05.05.2025

● **TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ YETKİSİ**
● **BİR YILI AŞAN İŞSİZLİK HALİNDE SENDİKA ÜYELİĞİNİN DÜŞECEĞİ**

ÖZETİ: Toplu iş sözleşmesi yetkisi ise toplu iş sözleşmesi ehliyetine sahip olan kişi veya kuruluşların mevzuatta öngörülen şartları sağlaması durumunda toplu iş sözleşmesi yapabilme yetkisi olarak ifade edilebilir.

Dosya kapsamındaki bilgi ve belgeler ile SGK kayıtları incelendiğinde, yetki başvuru tarihinde Mahkemece davalı Sendikaya üye işçi sayısının 86 olarak kabul edildiği, sendika üyesi kabul edilen U.G. isimli işçinin 12.07.1993 tarihinde davalı Sendikaya üye olduğu, sigorta hizmet döküm cetveline göre U.G. isimli işçinin 17.11.1994-08.07.1996 tarihleri arası dönemde 1 yıl 8 aydan fazla süre çalışmasının bulunmadığı, anılan dönemde yürürlükte bulunan mülga 2821 sayılı Kanun'un 24/4 hükmü ve Dairemiz uygulaması uyarınca üye işçinin bir yıl ve daha fazla süre geçici işsiz kalması hâlinde üyeliği sona ereceği kabul edildiğinden anılan işçinin sendika üyesi kabul edilmesinin isabetli olmadığı anlaşılmış olup davalı Sendikanın 85 üyesi ile 171 işçinin çalıştığı işyerinde toplu iş sözleşmesi yapabilmek için gereken yarıdan fazla çoğunluğu sağlayamadığı açıktır. Bu maddi ve hukuki olgulara göre davanın kabulü ile yetki tespitinin iptali gerekirken eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir. Belirtilen sebeplerle, 6356 sayılı Kanun'un 43/3 hükmü uyarınca hükmün bozulmak suretiyle ortadan kaldırılması ve aşağıdaki gibi karar verilmesi gerekmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildi.

Davacı vekilince temyiz incelemesinin duruşmalı olarak yapılması istenilmiş ise de; inceleme konusu dava, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 369. maddesinde temyizde duruşmaya tâbi davalar arasında belirtilmediğinden duruşma isteminin reddi ile incelemenin dosya üzerinden yapılmasına karar verilmiş olmakla; dava dosyası için Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili asıl ve birleşen dava dilekçelerinde; davalı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 17.08.2021 tarihli ve 29494 sayılı olumlu yetki tespit yazısının müvekkili Şirkete 20.08.2021 tarihinde tebliğ edildiğini, bu tespitin hatalı olduğunu, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun (6356 sayılı Kanun) 41. maddesi uyarınca davalı Sendikanın yetkili olabilmesi için işyerinde çalışan işçilerin başvuru tarihi itibarıyla yarıdan fazlasının davalı Sendikaya üye olması gerektiğini, yetki başvuru tarihinde işyerinde mevcut çalışan işçi sayısının Bakanlık tespitinin aksine 168 değil 173 olduğunu, sendikalı işçi sayısının da hatalı tespit edildiğini, işyerinde çalışan U.G. isimli işçinin 28 yıl önce dava dışı Şirkette çalıştığı sırada davalı Sendikaya üye olduğunu, ancak işten ayrıldıktan sonra üyeliğinin sona erdiğini, bu işçinin sendikaya üye olmadığını ileri sürerek Bakanlığın 17.08.2021 tarihli ve 29494 sayılı olumlu yetki tespitinin iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

1. Davalı Türk Metal Sendikası (Sendika) vekili cevap dilekçesinde; davacının bir kısım işçilerin sendika üyeliklerinin geçerli olmadığı yönündeki itirazının 6356 sayılı Kanun'un 41/7 hükmü uyarınca yerinde olmadığını zira bu madde uyarınca Bakanlığın yetkili sendikanın belirlenmesinde kendisine gönderilen üyelik ve üyelikten çekilme bildirimleri ile Sosyal Güvenlik Kurumuna (SGK) yapılan işçi bildirimlerini esas aldığı belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle davanın reddini istemiştir.

2. Davalı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (Bakanlık) vekili cevap dilekçesinde; davanın süresinde açılıp açılmadığının tespiti gerektiğini, yetki tespit başvuruları karşılarken, işverenler tarafından SGK'ya yapılan işyerlerine ilişkin tescil ve işçi bildirimlerinin esas alındığını, sendika yetki sistemine SGK kayıtlarından otomasyon sistemiyle yansıyan bilgiler doğrultusunda işlem yapıldığını belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; dava konusu yetki tespit yazısında davacıya ait 1323833.034 sicil numaralı işyerinde toplam 168 işçi çalıştığı belirtildiği ancak SGK kayıtlarına göre başvuru tarihinden

önce işten ayrılan ve başvuru tarihinden sonra işe girişi bildirilen bir kısım işçiler bulunduğu ve başvuru tarihinde işyerinde 171 işçi çalıştığına anlaşıldığı, işyerinde çalışan 86 davalı Sendika üyesi işçinin toplam işçi sayısı olan 171'e oranının yarından fazla olduğu gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; başvurunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili temyiz dilekçesinde;

1. İşyerinde sendika üyesi işçi olarak kabul edilen U.G'nin sendika üyeliğinin uzun süreli işsizlik ya da işkolu değişikliği nedeniyle düştüğünün kabul edilmesi gerektiğini,

2. Yetki başvuru tarihinde işyerinde çalışmadığı kabul edilen H.G. isimli işçinin dikkate alınması gerektiğini ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, 6356 sayılı Kanun'un 41 ve devamı maddeleri kapsamında yetki tespitine itiraz istemine ilişkindir.

1. Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre davacı vekilinin aşağıdaki paragrafların kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2. Toplu iş sözleşmesi kavramı 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Toplu iş sözleşmesi ve toplu sözleşme hakkı" başlıklı 53. maddesinde düzenlenmiştir. Maddenin birinci fıkrasına göre "İşçiler ve işverenler, karşılıklı olarak ekonomik ve sosyal durumlarını ve çalışma şartlarını düzenlemek amacıyla toplu iş sözleşmesi yapma hakkına sahiptirler."

Toplu iş sözleşmesi yetkisi ise toplu iş sözleşmesi ehliyetine sahip olan kişi veya kuruluşların mevzuatta öngörülen şartları sağlaması durumunda toplu iş sözleşmesi yapabilme yetkisi olarak ifade edilebilir.

6356 sayılı Kanun'un 41/1 hükmüne göre "Kurulu bulunduğu işkolunda çalışan işçilerin en az yüzde birinin üyesi bulunması şartıyla işçi sendikası, toplu iş sözleşmesinin kapsamına girecek işyerinde başvuru tarihinde çalışan işçilerin yarından fazlasının, işletmede ise yüzde kırkının kendi üyesi bulunması hâlinde bu işyeri veya işletme için toplu iş sözleşmesi yapmaya yetkilidir."

Mülga 2821 sayılı Sendikalar Kanunu'nun (2821 sayılı Kanun) "Üyeliğin devamı ve askıya alınması hâlleri" kenar başlıklı 24/4 maddesi şöyledir: "İşçi sendikası üyesi işçinin geçici olarak işsiz kalması veya sendikanın faaliyet alanı

İNİNDE KALMAK ŞARTI İLE BAŞKA BİR İŞE GEÇMESİ SENDİKA ÜYELİĞİNİ ETKİLEMEZ"

Somut uyuşmazlıkta, davalı Sendika tarafından Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına yapılan başvuru ile 1323833.034 sicil numaralı işyerinde toplu iş sözleşmesi yapabilmek için gereken çoğunluğun sağlandığının tespiti talep edilmiş, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 17.08.2021 tarihli ve 29494 sayılı yetki tespiti kararı ile işyerinde 11.08.2021 başvuru tarihi itibarıyla toplam 168 işçi çalıştığı ve 86 sendika üyesi bulunduğu gerekçesiyle davalı Sendikanın işyeri toplu iş sözleşmesi yapabilmek için gerekli çoğunluğu sağladığı belirlenmiş, akabinde davacı eldeki uyuşmazlık ile yetki başvuru tarihinde işyerinde çalışan işçi sayısına ilişkin tespitin hatalı olduğu ve sendika üyesi kabul edilen 3 işçinin sendika üyeliklerinin geçerli olmadığı iddiasıyla çoğunluk tespitine itiraz etmiştir. Yapılan yargılama neticesinde İlk Derece Mahkemesince davanın reddine verilmiş ve Bölge Adliye Mahkemesince de istinaf başvurusunun esastan reddine hükmedilmiş ise de karar, dosya içeriğine uygun düşmemektedir.

Dosya kapsamındaki bilgi ve belgeler ile SGK kayıtları incelendiğinde, yetki başvuru tarihinde Mahkemece davalı Sendikaya üye işçi sayısının 86 olarak kabul edildiği, sendika üyesi kabul edilen U.G. isimli işçinin 12.07.1993 tarihinde davalı Sendikaya üye olduğu, sigorta hizmet döküm cetveline göre U.G. isimli işçinin 17.11.1994-08.07.1996 tarihleri arası dönemde 1 yıl 8 aydan fazla süre çalışmasının bulunmadığı, anılan dönemde yürürlükte bulunan mülga 2821 sayılı Kanun'un 24/4 hükmü ve Dairemiz uygulaması uyarınca üye işçinin bir yıl ve daha fazla süre geçici işsiz kalması hâlinde üyeliği sona ereceği kabul edildiğinden anılan işçinin sendika üyesi kabul edilmesinin isabetli olmadığı anlaşılmış olup davalı Sendikanın 85 üyesi ile 171 işçinin çalıştığı işyerinde toplu iş sözleşmesi yapabilmek için gereken yarımından fazla çoğunluğu sağlayamadığı açıktır. Bu maddi ve hukuki olgulara göre davanın kabulü ile yetki tespitinin iptali gerekirken eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir. Belirtilen sebeplerle, 6356 sayılı Kanun'un 43/3 hükmü uyarınca hükmün bozulmak suretiyle ortadan kaldırılması ve aşağıdaki gibi karar verilmesi gerekmektedir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Yukarıda tarih ve sayısı belirtilen İlk Derece Mahkemesi kararı ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının **BOZULARAK ORTADAN KALDIRILMASINA**,

2. Davanın asıl ve birleşen davanın **KABULÜ** ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 17.08.2021 tarihli ve 29494 sayılı yetki tespiti kararının **İPTALİNE**,

3. Karar tarihi itibarıyla alınması gerekli 615,40 TL harçtan, peşin alınan 59,30 TL harcın mahsubuyla bakiye 556,10 TL harcın davalı Bakanlık harçtan muaf olduğundan davalı Sendikadan alınarak Hazineye gelir kaydına,

4. Davacının yatırmış olduğu 118,60 TL peşin harç ve 118,60 TL başvurma harcı olmak üzere toplam 237,20 TL harcın davalı Bakanlık harçtan muaf olduğundan davalı Sendikadan alınarak davacıya verilmesine,

5. Davacı tarafından yatırılan 220,70 TL ile 1.169,40 TL olmak üzere toplam 1.390,10 TL istinaf yoluna başvurma harcı ve 3.033,70 TL temyiz yoluna başvurma harcı olmak üzere toplam 4.423,80 TL harcın davalı Bakanlık harçtan muaf olduğundan davalı Sendikadan alınarak davacıya verilmesine, davacı tarafından yatırılan 80,70 TL ile 427,60 TL olmak üzere toplam 508,30 TL istinaf karar harcının istek hâlinde davacıya iadesine,

6. Davacı vekille temsil edildiğinden, karar tarihinde yürürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'ne göre 30.000,00 TL vekâlet ücretinin davalılardan müştereken ve müteselsilen alınıp davacıya verilmesine,

7. Davacı tarafından yapılan 7.567,20 TL yargılama giderinin davalılardan müştereken ve müteselsilen alınıp davacıya verilmesine, davalıların yaptıkları yargılama giderlerinin üzerinde bırakılmasına,

8. Yatırılan gider avanslarından varsa kullanılmayan bakiyelerinin ilgili tarafa iadesine,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde davacıya iadesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

05.05.2025 tarihinde oy birliğiyle kesin olarak karar verildi.